

9. 8. 2010

ID: 65160

Leasingová smlouva

Dohoda o tom, že uživatel bude platit leasingové splátky i po zániku leasingové smlouvy, je v rozporu s tím, že leasingové splátky se platí jen po dobu trvání leasingu.

(Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 21 Cdo 5318/2007, ze dne 12.11.2009)

Nejvyšší soud České republiky rozhodl v právní věci žalobce G. M. A., a.s., zastoupeného advokátem, proti žalované T. A., zastoupené advokátem, o 123.758,- Kč, vedené u Okresního soudu v Přerově pod sp. zn. 11 C 193/2005, o dovolání žalované proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 14. června 2007, č. j. 51 Co 158/2007-129, tak, že rozsudek krajského soudu se ve výroku, jímž byl rozsudek soudu prvního stupně změněn tak, že žalovaná je povinna zaplatit žalobci částku 58.215,- Kč, zrušuje a věc se v tomto rozsahu vrací Krajskému soudu v Ostravě k dalšímu řízení.

Z odůvodnění :

Žalobce se domáhal, aby mu žalovaná zaplatila 123.758,- Kč. Žalobu odůvodnil zejména tím, že na základě leasingové smlouvy se žalovanou ze dne 23. 4. 2003, jejíž nedílnou součástí byly též „V. o. p. f. l. G. C. L., a. s. verze 2/2003“ (dále též jen „VOP“) předal žalované automobil V. B. C. Žalovaná však dohodnuté podmínky nedodržovala, a proto žalobce jednostranně leasingovou smlouvu dopisem ze dne 17. 12. 2003 ukončil. Žalovaná je v souladu s dojednanými podmínkami povinna žalobci zaplatit na smluvním úroku z prodlení a poplatcích z prodlení 5.330,- Kč, na nákladech spojených s opravou předmětu leasingu 116.441,- Kč a na smluvních pokutách 1.987,- Kč.

Okresní soud v Přerově rozsudkem ze dne 24. 10. 2006, č. j. 11 C 193/2005-79, žalované uložil zaplatit žalobci 92,- Kč, žalobu, aby byla žalovaná povinna zaplatit žalobci částku 123.666,- Kč, zamítl a rozhodl, že žalobce je povinen zaplatit žalované náhradu nákladů řízení 37.500,- Kč k rukám advokáta. Po provedeném dokazování dospěl k závěru, že účastníci uzavřeli platnou leasingovou smlouvu podle ustanovení § 262 odst. 1 a § 269 odst. 2 obch. zák., jejíž nedílnou součástí byl i předávací protokol k předmětu leasingu, splátkový kalendář a V. o. p. f. l. G. C. L., a.s. verze 02/2003, že smlouvu a její „nedílné součásti“ nelze ve smyslu ustanovení § 52 a násl. obč. zák. hodnotit jako neplatné a že tento závěr nelze vztáhnout jen na jednotlivá smluvní ujednání V. o. p. f. l. G. C. L., a.s. verze 02/2003. Za neplatné ve smyslu ustanovení § 262 odst. 4 obch. zák. považoval ujednání čl. XI. bodu l. VOP v části týkající se výše úroků z prodlení (0,3% z dlužné částky za každý započatý den prodlení), neboť s ohledem na to, že žalovaná jako účastník smlouvy neměla postavení podnikatele, žalobce se může domáhat pouze zaplacení úroků z prodlení podle ustanovení § 517 odst. 2 obč. zák. Žalobci proto přiznal pouze částku 92,- Kč, která je vyčíslením úroků z prodlení ve výši 2 % ročně (dvojnásobek diskontní sazby Č. n. b. ke dni počátku prodlení žalované) z částky 11.643,- Kč za období 144 dní. Protože žalobce netvrdil ani neprokázal, že by žalovanou o zaplacení požadovaných částek upomínal způsobem ujednaným v čl. XI. bodu 1. VOP, nelze mu přiznat nárok na smluvní poplatky z prodlení. Žalobcův požadavek na zaplacení částky 1.987,- Kč jako dosud nezaplacené části smluvní pokuty ve výši 5.000,- Kč považoval za nedůvodný, neboť smluvní pokutu moderoval ve smyslu § 301 obch. zák. na částku 3.013,- Kč, která již byla žalovanou zaplacená. Nárok na zaplacení částky 116.441,- Kč jako náhradu nákladů spojených s opravou předmětu leasingu v důsledku havárie rovněž posoudil jako nedůvodný. Odpovědnost za škodu lze podle soudu prvního stupně u žalované dovozovat v souladu s ustanovením § 262 odst. 4 obch. zák. pouze podle

příslušných ustanovení občanského zákoníku. Okamžikem výplaty pojistného plnění v částce 74.264,- Kč však právo vymáhat škodu v této výši přešlo podle ustanovení § 813 obč. zák. ve znění účinném do 31. 12. 2004 na P. č. s. p. a.s.

K odvolání žalobce Krajský soud v Ostravě rozsudkem ze dne 14. 6. 2007, č. j. 51 Co 158/2007-129, rozsudek soudu prvního stupně v napadeném zamítavém výroku co do částky 21.049,- Kč a ve výroku o nákladech řízení se zrušil a věc mu v tomto rozsahu vrátil k dalšímu řízení, co do částky 58.215,- Kč jej změnil tak, že žalovaná je povinna zaplatit žalobci částku 58.215,- Kč do tří dnů od právní moci rozsudku a co do částky 44.402,- Kč jej potvrdil. Ztotožnil se se závěrem soudu prvního stupně, že na smluvním úroku z prodlení a poplatcích z prodlení náleží žalobci toliko 92,- Kč, jež mu byly soudem prvního stupně přiznány. Souhlasil i s tím, že žalobci nenáleží 1.987,- Kč jako doplatek smluvní pokuty 5.000,- Kč, nikoli však v důsledku její moderace, ale proto, že žalobci na ni nárok podle VOP vůbec nevznikl (v důsledku výpovědi žalobce totiž zanikla leasingová smlouva nejpozději ke dni 8. 1. 2004 a nárok na smluvní pokutu mohl pro nezaplacení splátky dne 3. 1. 2004 vzniknout až uplynutím 14 dnů, tedy po 17. 1. 2004, kdy již vztah založený leasingovou smlouvou a tedy ani smluvní titul k uplatnění smluvní pokuty neexistoval). Při posuzování nároku žalobce na zaplacení 116.441,- Kč z důvodu škody vzniklé na předmětu leasingu vyšel z toho, že nemůže obstát ujednání čl. VIII. bodu 3 věty druhé VOP, protože žalovaná odpovídá podle ustanovení § 442 odst. 1 obč. zák. za skutečnou škodu a nikoli za skutečné, tj. veškeré náklady opravy, jak je obsaženo v uvedeném ustanovení VOP. Z likvidačního protokolu pojišťovny vyplývá, že náklady na opravu vozidla včetně DPH činily 98.444,- Kč a že v důsledku opravy vozidla došlo k jeho zhodnocení o 19.180,- Kč. Skutečná škoda na vozidle tak činila 79.264,- Kč (98.444,- Kč - 19.180,- Kč). Na tuto částku provedl žalobce v souladu s čl. IX. bodem 2.4 VOP důvodně zápočet dlužných leasingových splátek č. 7-11 (splatné 3. 11. 2003 - 3. 3. 2004), ve výši 58.215,- Kč (5x 11.643,- Kč), a to s ohledem na čl. XIII. větu poslední VOP, protože předmět leasingu byl žalované odebrán až 18. 3. 2004. V tomto rozsahu posoudil odvolací soud žalobu jako důvodnou. Ve zbývajícím rozsahu co do částky 21.049,- Kč (79.264,- Kč - 58.215,- Kč) žalobce prováděl zápočet svých nároků z titulu prodlení a smluvních pokut, který však předmětem věcného posouzení okresního soudu, s ohledem na jim zastávaný právní názor, nebyl. Proto v této části rozsudek soudu prvního stupně zrušil a věc mu v tomto rozsahu vrátil k dalšímu řízení.

V dovolání proti rozsudku odvolacího soudu žalovaná v první řadě namítá, že celkový počet jednotlivých neplatných ustanovení V. o. p. f. l. G. C. L., a. s., verze 2/2003, které již konstatovaly oba soudy, a také dalších ustanovení, o kterých se dovolatelka domnívá, že jsou neplatné pro svůj zřejmý rozpor se zákonem nebo dobrými mravy, je tak velký, že při odpadnutí těchto ujednání z VOP činí z těchto VOP již zcela jiný obsahový i významový celek; není proto možné ani aplikovat ustanovení § 41 občanského zákoníku, jak to učinil odvolací soud. I kdyby se dovolací soud s tímto názorem dovolatelky neztotožnil, domnívá se dovolatelka, že ustanovení čl. IX. bod 2.4 věta předposlední a čl. XIII. věta poslední VOP „jsou neplatná pro rozpor jak se zákonnými ustanoveními § 51a a následujícími, tak také dobrými mravy“. Navíc v době od jednostranného ukončení leasingové smlouvy ze strany žalobce „k 17. 12. 2003“ nebyl předmět leasingu, osobní automobil, dovolatelkou jakkoli užíván a ani užíván být nemohl, neboť byl v té době v opravě (a těžko jej tedy bylo možné vrátit žalobci na požadované záchytné parkoviště), o čemž žalobce také věděl (sám také opravu vybral a dovolatelce doporučil), což naprosto nemůže zakládat skutkový stav pro aplikaci čl. XIII. věty poslední VOP. Žalobce tak nemůže mít nárok na leasingové splátky splatné 3. 1. - 3. 3. 2004. Namítá také, že žalobce zneužil svého silnějšího postavení při uzavírání závazkového vztahu, což žalobkyni „uvrhlo do nynějšího nedůstojného postavení“. Navrhla, aby dovolací soud „výrok č. II.“ rozsudku odvolacího soudu (o povinnosti žalované zaplatit žalobci 58.215,- Kč) zrušil a aby věc vrátil Krajskému soudu v Ostravě k dalšímu řízení.

Nejvyšší soud České republiky jako soud dovolací (§ 10a občanského soudního řádu) věc projednal podle zákona č. [99/1963](#) Sb., občanský soudní řád, ve znění účinném do 30. 6. 2009 (dále jen „o. s.

ř.“), neboť dovoláním je napaden rozsudek odvolacího soudu, který byl vydán před 1. 7. 2009 (srov. Čl. II bod 12 zákona č. [7/2009](#) Sb., kterým se mění zákon č. [99/1963](#) Sb., ve znění pozdějších předpisů a další související zákony). Po zjištění, že dovolání proti výroku pravomocného rozsudku odvolacího soudu bylo podáno ve lhůtě uvedené v ustanovení § 240 odst. 1 o. s. ř. a že jde o rozsudek, proti kterému je podle ustanovení § 237 odst. 1 písm. a) o. s. ř. dovolání přípustné, přezkoumal napadený rozsudek v dovoláním napadené části ve smyslu ustanovení § 242 o. s. ř. bez nařízení jednání (§ 243a odst. 1 věta první o. s. ř.) a dospěl k závěru, že dovolání je z části opodstatněné.

Z hlediska skutkového stavu bylo v projednávané věci zjištěno (dovolatel skutková zjištění soudů v tomto směru nezpochybňuje), že v souladu s leasingovou smlouvou č. 90512689, jejíž nedílnou součástí byl i předávací protokol k předmětu leasingu, splátkový kalendář a V. o. p. f. l. G. C. L., a.s. verze 02/2003, kterou účastníci uzavřeli dne 23. 4. 2003, předal žalobce žalované do užívání automobil V. B. C. Dne 9. 10. 2003 došlo k havárii předmětu leasingu. Dopisem ze dne 17. 12. 2003 žalobce ukončil leasingovou smlouvu č. 90512689. Vozidlo bylo pro žalobce odebráno z A. O. s. r. o. dne 18. 3. 2004. Žalobce se domáhá po žalobkyni zaplacení smluvního úroku z prodlení, poplatků z prodlení, nákladů spojených s opravou předmětu leasingu a doplatku smluvní pokuty.

Vzhledem k tomu, že leasingová smlouva č. 90512689 byla mezi účastníky uzavřena dne 23. 4. 2003, je třeba obsah této smlouvy i v současné době posuzovat podle zákona č. [40/1964](#) Sb., občanského zákoníku, ve znění do 6. 9. 2004, tedy do dne, kdy nabyl účinnosti zákon č. [480/2004](#) Sb., o některých službách informační společnosti a o změně některých zákonů (zákon o některých službách informační společnosti) – dále jen „obč. zák.“.

Podle ustanovení § 41 obč. zák. vztahuje-li se důvod neplatnosti jen na část právního úkonu, je neplatnou jen tato část, pokud z povahy právního úkonu nebo z jeho obsahu anebo z okolností, za nichž k němu došlo, nevyplývá, že tuto část nelze oddělit od ostatního obsahu.

Z citovaného ustanovení vyplývá, že tam, kde se důvod neplatnosti vztahuje pouze na část právního úkonu a tuto část lze s přihlédnutím k povaze právního úkonu nebo jeho obsahu anebo k okolnostem, za nichž k němu došlo, oddělit od jeho ostatního obsahu, je neplatná jen tato část; není-li možné postiženou část právního úkonu oddělit, vztahuje se neplatnost na celý právní úkon. K otázce částečné neplatnosti právního úkonu, resp. k oddělitelnosti té části právního úkonu, která je neplatná, od ostatního obsahu právního úkonu, se dovolací soud opakovaně vyjádřil. Vyslovil názor, že „oddělitelnost“ části právního úkonu od ostatního jeho obsahu je třeba vždy dovodit výkladem z povahy právního úkonu anebo z jeho obsahu anebo z okolností, za nichž k němu došlo; uplatní se proto interpretační zásady, jež vyplývají z ustanovení § 35 odst. 2 obč. zák. Neoddělitelnost je tak třeba chápat ve smyslu obsahovém nikoliv reálné neoddělitelnosti; podle zásady favor negotii je pak třeba dávat přednost přístupu, který jinak zachovává ostatní části smlouvy (srov. např. rozsudky Nejvyššího soudu ČR ze dne 25. 9. 1997, sp. zn. 2 Cdon 254/96, uveřejněný ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek pod pořadovým číslem 44, ročník 1998, nebo ze dne 29. 8. 2007, sp. zn. 26 Odo 822/2006).

Ze stejných hledisek vycházel také odvolací soud (i soud prvního stupně, jehož závěry odvolací soud v tomto směru převzal), když dovodil, že V. o. p. f. l. G. C. L., a.s., verze 02/2003 nelze považovat v celku za neplatné, a že jeho závěr o neplatnosti se vztahuje jen k jejich některým jednotlivým ustanovením. S tímto hodnocením souhlasí také dovolací soud. Namítá-li dovolatelka, že množství soudy konstatovaných a dovolatelkou tvrzených neplatných ustanovení VOP „činí z těchto VOP již zcela jiný obsahový i významový celek“, pak přehlíží, že právě s ohledem na množství jednotlivých ustanovení, jež soudy posoudily jako neplatná, a jejich vztah k ostatnímu obsahu VOP uzavřely soudy, že lze aplikovat ustanovení § 41 obč. zák. a považovat VOP jako celek za platné ujednání. Jiný názor dovolatelky, opíraný o její vlastní hodnocení některých dalších ustanovení VOP, k nimž se

soudy nevyjadřovaly, nemůže na správnosti závěrů odvolacího soudu ničeho změnit.

Souhlasit s dovolatelkou nelze ani v tom, když zpochybňuje použití ustanovení čl. IX. bodu 2.4 předposlední věty VOP. Jak rovněž správně uvedl v napadeném rozhodnutí odvolací soud, uvedené ustanovení „je v poměru mezi účastníky, tedy i při spotřebitelském postavení žalované, platné, protože není pro ni nikterak nevýhodné, nepoškozuje ji a odpovídá její smluvní volnosti i občanskoprávní úpravě započtení v ustanovení § 580 a 581 obč. zák.“. I tento závěr považuje dovolací soud za správný.

Dovolatelce však lze přisvědčit v tom, že za neplatné je nutno považovat ujednání v ustanovení čl. XIII. poslední větě Všeobecných obchodních podmínek finančního leasingu G. C. L., a.s., verze 02/2003, podle kterého se „uživatel zavazuje za každý jeden započatý měsíc dalšího užívání PL po ukončení LS uhradit dodatečnou splátku jako formu vydání bezdůvodného obohacení vzniklého užíváním vozidla bez právního důvodu“.

Toto ujednání je ve zjevném rozporu se smyslem leasingové smlouvy i leasingu jako takového. Smyslem leasingu je (jak to vyplývá i ze smlouvy mezi účastníky ze dne 23. 4. 2003 a z preambule VOP), že leasingová společnost koupí předmět leasingu, předá jej druhému účastníku smlouvy na dobu trvání leasingu do užívání s tím, že jej poté, za předem dohodnutou cenu, uživateli odprodá. Za to uživatel po dobu trvání leasingové smlouvy platí v dohodnutých termínech leasingové splátky. Proto dohoda o tom, že uživatel bude platit leasingové splátky i po zániku leasingové smlouvy, je v rozporu s tím, že leasingové splátky se platí jen po dobu trvání leasingu. Chtěl-li žalobce již při uzavírání leasingové smlouvy smluvně zajistit povinnosti žalované pro případ, že po ukončení leasingové smlouvy předmět leasingu v rozporu s ujednáním nevrátí, mohl tak učinit jinými nástroji zajištění, nikoli však tím, že bude požadovat leasingové splátky i za dobu po skončení leasingové smlouvy. Proto nemůže obstát ani závěr odvolacího soudu, že žalobce důvodně započtl pojistné plnění na „dlužné leasingové splátky č. 7-11 (splatné 3. 11. 2003 - 3. 3. 2004)“. Jak totiž odvolací soud správně konstatoval, v důsledku toho, že žalobce dne 17. 12. 2003 ukončil leasingovou smlouvu, leasingová smlouva zanikla nejpozději dne 8. 1. 2004; a to přesto, že v dopise ze dne 17. 12. 2003 je uvedeno, že smlouva je ukončena ke stejnému dni, neboť podle ujednání čl. XII. bodu 2. VOP účinky výpovědi nastávají až „okamžikem doručení“. I když dále odvolací soud rovněž správně dovodil, že nárok na smluvní pokutu mohl pro nezaplacení splátky dne 3. 1. 2004 vzniknout až uplynutím 14 dnů, tedy po 17. 1. 2004, „kdy již vztah založený leasingovou smlouvou a tedy ani smluvní titul k uplatnění smluvní pokuty neexistoval“, při posuzování zápočtu na pojistné plnění přehlédl, že stejně tak žalovaná nemohla dlužit leasingové splátky za dobu, kdy již vztah založený leasingovou smlouvou a tedy ani smluvní titul k placení leasingových splátek neexistoval.

Z uvedeného vyplývá, že rozsudek odvolacího soudu není z hlediska uplatněného dovolacího důvodu v dovolání napadené části správný; Nejvyšší soud České republiky jej proto ve výroku, jímž byl rozsudek soudu prvního stupně změněn tak, že „žalovaná je povinna zaplatit žalobci částku 58.215,- Kč do tří dnů od právní moci tohoto rozsudku“, zrušil (§ 243b odst. 2 část věty za středníkem o. s. ř.) a věc v tomto rozsahu vrátil Krajskému soudu v Ostravě k dalšímu řízení (§ 243b odst. 3 věta první o. s. ř.).

Další články:

- [Nepřiměřená délka řízení \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Výše výživného \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Výživné \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Započtení pohledávek \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Ušlý zisk](#)
- [Škoda vzniklá provozní činností](#)
- [Styk dítěte s osobou společensky blízkou](#)
- [Spotřebitel](#)
- [Náležitě odůvodnění jako procesní záruka \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Odměna advokáta \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Poučení účastníka řízení \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)